

Datum
2017-03-28
Adress

Yttrande

Diarienummer
TN-2016-3348

Till
Miljö- och
energidepartementet

Remiss Naturvårdsverkets redovisning för åtgärder för minskad nedskräpning NV-00101-16

Tekniska nämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Naturvårdsverket har fått regeringens uppdrag att utvärdera nedskräpningsbotens styreffekt för att minska nedskräpning och lämna förslag på nödvändiga förändringar samt att utreda och föreslå hur det nationella förebyggande arbetet mot nedskräpning kan säkerställas. I uppdraget ingår också att utreda om kompletterande finansieringsformer och/eller åtgärder för omhändertagande av marint skräp på stränder behövs, och i så fall föreslå olika alternativ. Naturvårdsverket har därutöver erhållit uppdrag att utreda och föreslå hur lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning kan ändras så att kommunerna får ansvar för att beakta miljöaspekter i naturmiljöer och utföra renhållning även inom sådana områden.

Tekniska nämnden menar att de sydvästliga delarna av landet, grannar med sundet mellan Sverige och Danmark, är utsatta för sådan marin nedskräpning att detta område också förtjänar utredas vad avser möjligheten till statlig finansiering likt Bohuskusten.

Tekniska nämnden ser positivt på att en översyn föreslås göras av åtgärder för minskad nedskräpning. Nämnden anser dock att Naturvårdsverkets förslag inte i sin helhet svarar mot de behov en kommun har att förebygga nedskräpning utan istället skapar högre kostnader och större ansvar för kommunerna i deras egenskap av markägare och förvaltare med renhållningsansvar.

Yttrande

Naturvårdsverket bedömer att Bohuskusten är hårt drabbad av ilandflutet skräp, vilket innebär att de berörda kommunerna får höga kostnader för strandstädning jämfört med andra kommuner och menar därför att det finns ett behov av extra medel till städning av stränder längs Bohuskusten.

Tekniska nämnden ser positivt på att Bohuskusten får behov av extra medel täckt för städning av stränder. Problemet som Naturvårdsverket beskriver är emellertid generellt för landets kustkommuner.

De sydvästliga delarna av landet, dit Malmö kommun tillhör, är grannar med sundet mellan Sverige och Danmark, och dessa strandkommuner är utsatta för sådan marin nedskräpning att detta område också förtjänar att utredas vad avser möjligheten till statlig finansiering likt Bohuskusten.

En stor del av sjöfarten, i själva verket ett av världens mest trafikerade sund, passerar kustkommunerna i sydväst med allt vad nedskräpning från förbipasserande fartyg detta bär med sig. Pålandsvindar i sydvästlig riktning innebär stora ansamlingar skräp längs kusten och vid stränderna.

I Malmö kommun finns en total kuststräcka på ca 30 km (fågelvägen). Merparten av denna kuststräcka tillhör kommunen och fördelar sig på mark som förvaltas av tekniska nämndens förvaltningar, gatukontoret och fastighetskontoret. Tekniska nämndens renhållningsansvar utgörs idag av kuststräcka som är ca 22 km. På denna sträcka sker renhållning av skräp som dels kommer från land och men också till stora delar av s.k. marint skräp. På de områden som utgör allmän platsmark (ca 19 km) sker en kontinuerlig renhållning genom funktionsentreprenader. Skräpet består av allt från båtvrak, sanering av olja, omhändertagna av döda djur, plast som flyter iland och allmän nedskräpning från land. Övergivna båtar ger upphov till stora kostnader för kommunen samtidigt som lagstiftning som ger kommuner rätt att hantera vrak i sådant avseende är otillräcklig.

Naturvårdsverket menar att man vill ge kommuner utökat ansvar att motverka skador på växt- och djurliv och natur i övrigt, samtidigt som man vill förtydliga ansvar om kommunens sekundära ansvar för städning på allmänrättsligt tillgänglig plats utanför detaljplanlagt område. Det finns ca 5 km kuststräcka i de södra delarna som är privat eller samfällighetsmark mark, ca 2 km av dessa ingår idag i naturreservatet. På de kuststräckor som är i privat ägo eller samfällighetsmark kan Malmö kommuns tekniska nämnd, med det nya förslaget, få ytterligare ökade kostnader för omhändertagande av skräp.

Av kommunens totala yta om 15 885 hektar tillhör 6 668 hektar Malmö kommun. Restande del består i privat mark eller samfällighetsägd mark. Den allmänna platsmarken som tekniska nämnden förvaltar består av 3 474 hektar. Kostnaden för renhållning av den allmänna platsmarken hamnade under 2016 på ca 46,7 miljoner kronor.

Naturvårdsverkets uppfattning avseende kommunens sekundära ansvar är att kommuner redan har ett långtgående ansvar och att det bör vara tillräckligt att det konstateras att ingen annan än kommunen ska vidta åtgärder avseende en aktuell nedskräpning för att kommunen ska anses vara den som är ansvarig för att städa upp. Verket föreslår således att kommuners sekundära ansvar enligt 4 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning förtydligas.

Ska Sveriges kommuner få ett tydligare – och möjligen större ansvar än idag – för renhållning på kvartersmark, samfällighetsmark och annan privat mark så handlar det om ca 9 217 hektar för Malmö kommun varav 3 885 hektar av denna är detaljplanlagd. Samfälld mark är intressant i det här hänseendet då det ligger närmast att tro att kommuner där skulle kunna få ett större renhållningsansvar med nya lagkrav. (Noteras bör i sammanhanget att i kommunen finns lokal renhållningsstadga som i enlighet med lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning ålägger fastighetsägare att sköta gångbanor m.m. utanför deras fastigheter.)

Malmö kommuns yta består till stora delar av naturvärden med både rikt växt- och djurliv med stor betydelse för kommunens invånare, det allmänna fritidslivet och tillresande turism. Malmö kommuns tekniska nämnd är därför i grunden positiv till förslag som syftar till att förbättra renhållningen i naturområden. Naturvårdsverkets utvärdering saknar dock en kostnadsberäkning för de i remissen angivna förslagen. Det vore därför önskvärt att utredningen kompletteras med en ekonomisk analys över vilka kostnader det utökade ansvaret innebär för kommuner. Analysen borde kunna omfatta hantering av skrotbilar och skrotbåtar – ett sedan länge känt problem för stat och kommuner.

Det måste också förutsättas att tillsynsmyndigheter utför en grundlig undersökning för att utröna huruvida markägare ska undgå sitt ansvar till förmån för att kommunen ska renhålla och ta kostnader. Upplag på verksamheter och fastigheter blir ofta liggandes under lång tid för att slutligen ibland ”glömmas bort” eller ännu värre bli en form av lokal skräphög utan ansvar. Har inte den private markägaren – visserligen med beaktande av allemansrätt, planbestämmelser etc. – vidtagit rimliga åtgärder för att förhindra nedskräpning av sin tomt ska inte denne genom att förhålla sig passiv kunna undandra sig ansvar för sin tomt.

Tekniska nämnden menar att nedskräpning till övervägande del är resultatet av ett felaktigt beteende som kräver omfattande insatser med fokus på beteendeförändringar. Tekniska nämnden menar därför, i motsats till Naturvårdsverket, att nedskräpningsboten torde vara ett effektfullt instrument som skulle kunna nyttjas bättre.

Naturvårdsverket anser att det är olämpligt att införa administrativa sanktioner (typ miljö-sanktionsavgift) bl.a. då det idag inte finns någon – enligt verket – naturlig tillsynsmyndighet. Tekniska nämnden menar dock att möjligheten att dela ut miljö-sanktionsavgifter skulle kunna innebära att ytterligare ett verktyg användes för att angripa nedskräpning, jämte nedskräpningsboten.

ordförande

.....
Andréas Schönström

sekreterare

.....
Kristina Andersson